

საჩუქრეთა წიგნი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სარეკომენდაციო წერილი

საქართველოს ოკუპირებული
ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის,
ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის
სამინისტროს ხელმძღვანელობას

საქართველოს ოკუპირებული
ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის,
ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის
სამინისტროს 2023 წლის 31 დეკემბრით
დასრულებული საანგარიშგებო პერიოდისთვის
კონსოლიდირებული ფინანსური აუდიტი

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის,
ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის მოადგილეს
ბატონ გიორგი პატარიძეს

ბატონო გიორგი,

მოგესხნებათ, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს 2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული პერიოდისთვის მომზადებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შედეგად გაიცა პირობითი დასკვნა.

აუდიტი ჩატარდა უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების საერთაშორისო სტანდარტების (ISSAI) შესაბამისად.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი ნაკლოვანებების საპასუხოდ, წარმოგიდგენთ ჩვენს რეკომენდაციებს და ხელმძღვანელობისთვის მნიშვნელოვან სხვა ინფორმაციას.

მიმდინარე აუდიტის ფარგლებში და წინა პერიოდის აუდიტების შედეგად გაცემულ რეკომენდაციებზე რეაგირების შედეგები ასახულია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის სისტემაში – ARIS (www.aris.sao.ge).

პატივისცემით,

ზაზა შეყილაძე

გენერალური აუდიტორის მოადგილე

ტერმინები და შემოკლებები	2
1. რეკომენდაციები	3
2. ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული კორექტირებები	16
3. წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა ..	17
საკონტაქტო ინფორმაცია	21

ტერმინები და შემოკლებები

აღრიცხვის ინსტრუქცია – საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 5 მაისის N108 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ“.

დევნილთა სააგენტო – სსიპ – დევნილთა, ეკომიგრანტთა და საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის სააგენტო.

ინვენტარიზაციის წესი – საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2021 წლის 31 დეკემბრის N364 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ აქტივებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაციის ჩატარების და ინვენტარიზაციის შედეგების საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე აღრიცხვა-ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“.

რეგულირების სააგენტო – სსიპ – სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტო.

სააგენტო – სსიპ – ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტო.

საგანგებო სიტუაციების ცენტრი – სსიპ – საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების ცენტრი.

სამინისტრო – საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო.

სოლიდარობის ფონდი – ა(ა)იპ – საქართველოს სოლიდარობის ფონდი.

სოციალური სააგენტო – სსიპ – სოციალური მომსახურების სააგენტო.

სსბასს – საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები.

ცენტრალური აპარატი – საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი.

ცენტრი – სსიპ – ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი.

ჰოლდინგი – ა(ა)იპ – საქართველოს სამედიცინო ჰოლდინგი.

1. რეკომენდაციები

1.1 მოკლევადიანი მოთხოვნები და ვალდებულებები

აუდიტის მიგნება

ცენტრალურ აპარატში 2023 წელს არ არის ჩატარებული ინვენტარიზაცია, არ გაფორმებულია ურთიერთშედარების აქტები, ასევე არ ჩატარებულა დებიტორული დავალიანების რეალობის, ხანდაზმულობისა და ამოღების ალბათობის შესწავლის ღონისძიებები.

ცენტრალური აპარატის „სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივების“ საბოლოო ნაშთში ასახულია:

- „ახალი კორონავირუსული დაავადების COVID-19-ის მართვის პროგრამის“¹ ფარგლებში, შპს „აკად. ნიკოლოზ ყიფშიძის სახელობის ცენტრალური საუნივერსიტეტო კლინიკის“ მიმართ არსებული 20,547,605 ლარის დებიტორული დავალიანება, საიდანაც 11,498,839 ლარზე² სამინისტროს მოთხოვნის საფუძველზე 2024 წელს წარმოდგენილია ხარჯვის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია, რომლის შესწავლა-დამუშავების პროცესი მიმდინარეობდა და არ იყო დასრულებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენამდე. სამინისტროს განმარტებით, დარჩენილი აუთვისებელი თანხა 9,048,766 ლარი, ექვემდებარება უკან დაბრუნებას ან მიზნობრიობის ცვლილებას.
- შპს „ჯი ენ ელ“-ის მიმართ „წინასწარი გადახდებით მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნების“ მუხლში ასახულია 3,393,478 ლარის დებიტორული დავალიანება, რომელიც წარმოშობილია საქართველოს მთავრობის განკარგულების³ მიხედვით, ლატარიის ორგანიზების შესახებ გაფორმებული სამმხრივი ხელშეკრულების⁴ საფუძველზე. სამინისტროს მცდელობის მიუხედავად, მხარეებს შორის ურთიერთშედარების აქტი არ არის გაფორმებული.⁵
- ლტოლვილთა დანიის საბჭოს საქართველოს წარმომადგენლობის მიმართ აღრიცხულია 2019-2021 წლებში წარმოშობილი 31,914,593 ლარის დებიტორული დავალიანება, რომელიც წარმოადგენს საგრანტო პროექტის (KFW) ფარგლებში დონორის მიერ გადარიცხულ თანხას და ნაწილი ასახულია 2021 წლის ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშში.⁶ სამინისტრო აღნიშნული თანხის დამადასტურებელ დოკუმენტაციას არ ფლობს. პასუხისმგებელი პირის განმარტებით, ზემოაღნიშნული მოთხოვნა დაიფარება ფაქტობრივად შესრულებული სამუშაოების მიხედვით გაფორმებული ურთიერთშედარების აქტის საფუძველზე, რომელზეც მუშაობენ სამინისტროს, ფინანსთა სამინისტროსა და პროექტის წარმომადგენლები.

¹ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 31 დეკემბრის N674 განკარგულება.

² აღნიშნული საკითხი ასევე მითითებული იყო წინა პერიოდის ფინანსური აუდიტის ანგარიშში.

³ საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 9 სექტემბრის N1627 განკარგულება.

⁴ ხელშეკრულების მხარეები: ფინანსთა სამინისტრო, დამფინანსებელი - ჯანდაცვის სამინისტრო, ლატარიის ორგანიზატორი - შპს „ჯი ენ ელ“.

⁵ აღნიშნული საკითხი ასევე მითითებული იყო წინა პერიოდის ფინანსური აუდიტის ანგარიშში.

⁶ „არაფინანსური აქტივებისა“ და „სხვა დანარჩენი მიმდინარე ხარჯის“ მუხლებში.

- 12,366,380 ლარის მოთხოვნები, რომლებიც წარმოქმნილია 2011-2018 წლებში სასამართლო გადაწყვეტილების საფუძველზე. ორგანიზაციამ ვერ წარმოადგინა მოცემული დავალიანებების აღსრულების შესახებ ინფორმაცია, ასევე არ არის შეფასებული მათი ამოღების ალბათობა.
- 2007-2019 წლებში ინვენტარიზაციების შედეგად წარმოშობილი არაფინანსური აქტივების დანაკლისი – 1,015,734 ლარის ოდენობით. აღნიშნულ დებიტორულ დავალიანებებთან დაკავშირებით სამინისტროს მიერ არ იყო განხორციელებული მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული ღონისძიებები, კერძოდ, ვერ იქნა წარმოდგენილი დანაკლისების წარმოშობის მიზეზების შესწავლის, პასუხისმგებელი პირების იდენტიფიცირების ან/და სამართალდამცავ ორგანოებში ინვენტარიზაციის შედეგების გადაგზავნისა და საქმის სტატუსის მოკვლევის შესახებ.⁷

სააგენტოში დებიტორული დავალიანების დიდი ნაწილი წარმოქმნილია სახელმწიფო პროგრამების ზედამხედველობის ფარგლებში დაკისრებული საჯარიმო სანქციებით, რომელთა შედეგის თარიღითაც ხორციელდება მოთხოვნის ბუღალტრულად აღიარება. ორგანიზაციები თანხას რიცხავენ ხაზინის ერთიან ანგარიშზე.

სამედიცინო დაწესებულების მხრიდან აქტის/გადაწყვეტილების გასაჩივრების შემთხვევაში, მოთხოვნა რჩება საბალანსო ანგარიშზე სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებამდე. სააგენტოს მიერ ჩატარებული ინვენტარიზაციის⁸ შედეგად ირკვევა, რომ ვერ მოხერხდა წინა წლებში წარმოშობილი 1,608,148 ლარის მოთხოვნების პირველადი დოკუმენტების მიხედვით იდენტიფიცირება. ასევე გამოვლინდა, რომ ჯანმრთელობის დაცვის სხვადასხვა სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში სამედიცინო დაწესებულებებისადმი დაკისრებული 2,839,725 ლარის ღირებულების სანქციები, რომელთა დაკავშირებითაც სააგენტო არ ფლობს დაზუსტებულ ინფორმაციას მიმდინარე სასამართლო ან ადმინისტრაციული დავების შესახებ. შედეგად, ინვენტარიზაციის წესის შესაბამისად არ არის შემოწმებული დებიტორული დავალიანებების რეალურობა, არ არის განსაზღვრული საექვო/უიმედო მოთხოვნები და არც შესაბამისი ღონისძიებები გატარებული.⁹

ცენტრალური აპარატის ფინანსურ ანგარიშგებაში ვალდებულების ანგარიშზე აღრიცხულია წინა წლებში აღიარებული 8,405,808 ლარის – 2010 წლამდე წარმოქმნილი გაურკვეველი დავალიანებები; მათი წარმოშობის შესახებ დამადასტურებელი დოკუმენტაცია აუდიტის ჯგუფს ვერ წარედგინა და არ არის იდენტიფიცირებადი კონკრეტული კრედიტორების დონეზე. დავალიანების ნაშთების დასადასტურებლად კრედიტორთა რეესტრიდან შერჩეულ ორგანიზაციებთან, კრედიტორული დავალიანებების ხანდაზმულობის მოტივით, არ არის გაგზავნილი დასტურის წერილები. კრედიტორული დავალიანების ნაშთიდან – 12,055,447 ლარის დავალიანება 2003-2019 წლებშია წარმოშობილი, რომლებზეც წლის ბოლოს არც შედარების აქტებია გაფორმებული და არც ინვენტარიზაცია ჩატარებულია.

⁷ ინვენტარიზაციის წესი, მუხლი 13, პუნქტი 2 და მუხლი 15, პუნქტი 2.

⁸ ინვენტარიზაცია ჩატარდა 2023 წლის 30 სექტემბრის მდგომარეობით და მისი შედეგები დამტკიცდა 2024 წლის 29 მარტს, შესაბამისად, ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ვერ იქნა გათვალისწინებული ინვენტარიზაციის შედეგები.

⁹ ინვენტარიზაციის წესი, პირველი მუხლი, პუნქტი 10.

	სააგენტოს „მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებების“ მუხლის ძირითადი ნაწილი შეადგენს ჯანმრთელობის დაცვის სხვადასხვა სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში სამედიცინო დაწესებულებების მიერ შესრულებული სამუშაოს ღირებულებას. სააგენტოს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ასახულია „მიმდინარე ანარიცხები“, რომელიც წარმოშობილია სახელმწიფო პროგრამების ფარგლებში მიმწოდებლად დარეგისტრირებული სამედიცინო დაწესებულებების მხრიდან წარმოდგენილი 2023 წლის იმ შესრულებული სამუშაოების ღირებულებისგან, რომლებზეც საბოლოო მიღება-ჩაბარების აქტები, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის თარიღისთვის, არ იყო გაფორმებული ან/და მიმდინარეობდა შესაბამისი დოკუმენტაციის დამუშავების პროცესი. ანგარიშგების მომზადების ეტაპზე¹⁰ მატერიალური ფორმით წარდგენილი 2023 წლის შესრულებულ სამუშაოსთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის დამუშავების პროცესი გრძელდებოდა. შესაბამისად, ფინანსური ანგარიშგება სრულად არ ასახავს 2023 წელს წარმოშობილი „მიმდინარე ანარიცხების“ ღირებულებას.
მიზეზი	აღრიცხვის არასათანადო პრაქტიკა და კონტროლის სისუტე; ინვეტარიზაციის ჩაუტარებლობა და მოთხოვნების დაფარვის ალბათობის შეუფასებლობა.
გავლენა	კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში – „მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებების“, „სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივების“, „მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები, გარდა პროცენტისა“, „მიმდინარე ანარიცხების“ და „სხვა მოკლევადიანი ვალდებულებების“ მუხლებში არსებული უზუსტობები.
რეკომენდაცია	აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით, წინა წლებში კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში, გაიცა რეკომენდაციები, რომელთა შესრულების სტატუსებია: მიმდინარე და ნაწილობრივ შესრულებული (იხ. თავი 3). წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა: N2 და N3 რეკომენდაციები.
კომპონენტები, რომლებზეც გაიცა რეკომენდაცია	შესასრულებლად
აუდიტის მიგნება	ცენტრალური აპარატი და სააგენტო.
მიზეზი	ცენტრალურ აპარატსა და სოლიდარობის ფონდში რეფერალური მომსახურების პროგრამის ფარგლებში აღრიცხულია 2006 წლიდან 2023 წლის ჩათვლით 860 ფიზიკური პირის მიმართ წარმოშობილი დებიტორული დავალიანება, სულ – 14,791,357 ლარი. ცენტრალურ აპარატში ინვენტარიზაცია არ ჩატარებულა და დავალიანებები არ არის შეფასებული საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული წესის შესაბამისად, ხოლო სოლიდარობის ფონდში ჩატარებული ინვენტარიზაციის ფარგლებში მოპოვებულ იქნა ბენეფიციართათვის გაწეული სამედიცინო მომსახურების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია და შედეგად, 2023 წელს ჩამოწერილ იქნა 2010-2022 წლებში წარმოშობილი 10,144,970 ლარის დებიტორული დავალიანება.
მიზეზი	კონტროლის სისუტე; ინვეტარიზაციის ჩაუტარებლობა და მოთხოვნების დაფარვის ალბათობის შეუფასებლობა.

¹⁰ 2023 წლის 26 თებერვლის მდგომარეობით.

გავლენა

შედეგად, ჩვენ ვერ მოვიპოვეთ რწმუნება „მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებებისა“ და „სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივების“ მუხლებზე ასახული 14,791,357 ლარის საბოლოო ნაშთის სისწორეზე.

რეკომენდაცია

აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით, წინა წლებში კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში გაიცა რეკომენდაცია, რომელთა შესრულების სტატუსია: ნაწილობრივ შესრულებული (იხ. თავი 3). წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა: რეკომენდაცია N13.

კომპონენტები, რომლებზეც
გაიცა რეკომენდაცია
შესასრულებლად

ცენტრალური აპარატი და სოლიდარობის ფონდი.

1.2 მატერიალური მარაგები

აუდიტის მიგნება

ცენტრალური აპარატის მიერ საანგარიშო წელს არ არის ჩატარებული მატერიალური მარაგების ინვენტარიზაცია.

აუდიტის ჯგუფის მიერ, მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ მუხრანის N2 საწყობში, შერჩევით მატერიალური მარაგების ადგილზე დათვალიერებით გამოვლინდა, რომ:

- საწყობში არ არის უზრუნველყოფილი აქტივების შენახვის სათანადო წესები და პირობები. შედეგად, აქტივების დიდი ნაწილი დაზიანებულია.
- საწყობის შენობის შიდა ტერიტორიაზე, სადაც განთავსებულია აქტივები, არ არის დამონტაჟებული ვიდეოკამერები და არ მიმდინარეობს ვიდეოკონტროლი. შესაბამისად, არ არის უზრუნველყოფილი აქტივების კონტროლის სათანადო მექანიზმები.
- საწყობში განთავსებული მარაგების დიდ ნაწილს ექსპლუატაციის ვადა აქვს ამოწურული.
- შერჩეული მარაგებისთვის ვერ მოხერხდა ზუსტი იდენტიფიცირება, ვინაიდან არ აქვს მინიჭებული საინვენტარო ნომრები და ბუღალტრული აღრიცხვის მონაცემებში ფიქსირდება განსხვავებული ფასისა და განსხვავებული მახასიათებლების ერთი და იმავე სახეობის მარაგები. შენახვის პირობების გათვალისწინებით, უმეტეს შემთხვევაში შეუძლებელია მარაგების სისრულის დადასტურება.
- შესაბამისი დადოკუმენტირების გარეშე საწყობის ტერიტორიაზე ფიქსირდება ისეთი საოფისე ინვენტარი, რომელიც დაზიანებულია, გამოსულია მწყობრიდან. შედეგად, შეუძლებელია საბუღალტრო მონაცემებით აღრიცხული აქტივების იდენტიფიცირება და აქტივების არსებობის და სისრულის დადასტურება.

ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით გამოვლინდა:

- 2,595,857 ერთეული¹¹ – 1,375,116 ლარის¹² მარაგების დანაკლისი, რომლის შესაბამისი დოკუმენტაცია ვერ იქნა წარმოდგენილი.
- 929,884 ერთეული – 576,756 ლარის ვადაგასული მარაგები და 36,975 ერთეული მარაგების – ზედმეტობა.

¹¹ მათ შორის: 2,519,634 ერთეული – 1,352,446 ლარის სამედიცინო მარაგები.

¹² კერძოდ, 2,513,864 ერთეული მარაგისათვის – ჯამში 1,257,759 ლარი ღირებულება შეფასებულია ერთგვაროვანი მარაგების საშუალო ფასით.

- 266 ერთეული – 24,471 ლარის საოფისე ინვენტარი, რომელთა იდენტიფიცირება შეუძლებელია.

ადგილზე დათვალიერებით ასევე გამოვლინდა ისეთი აქტივები,¹³ რომლებიც განთავსებულია სამინისტროს საწყობის ტერიტორიაზე, თუმცა არ ფიქსირდება ცენტრალური აპარატის ბალანსზე. აღნიშნული აქტივები არის საგანგებო სიტუაციების ცენტრისა და ჰოლდინგის საკუთრებაში არსებული აქტივები და მათი სამინისტროს საწყობში განთავსების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია ვერ იქნა წარმოდგენილი.

ცენტრალური აპარატის საწყობის მარაგების შერჩევითი ადგილზე დათვალიერებით დადგინდა წინა წლებში აღრიცხული ისეთი მარაგების ნაშთი, რომლებიც მოძველებულია და გამოსაყენებლად უვარგისია, ასევე აქტივები, რომელთა გახარჯვის შესახებ საბუღალტრო სამსახური შესაბამის დოკუმენტურ ინფორმაციას არ ფლობს, ხოლო ადგილზე დათვალიერებით ვერ დადასტურდა ვერც არსებობა და ვერც – სისრულე, კერძოდ:

- 13,428 ერთეული – 187,827 ლარის მარაგები, რომელთა იდენტიფიცირება ვერ ხდება.
- 62,139 ერთეული – 673,829 ლარის ღირებულების მოძველებული და გამოსაყენებლად უვარგისი მარაგები.
- 38,966 ერთეული – 252,842 ლარის ღირებულების მარაგების დანაკლისი, რომლის შესაბამისი დოკუმენტაცია ვერ იქნა წარმოდგენილი.

აღსანიშნავია, რომ ორგანიზაციაში არ არსებობს ბრძანებით ან ხელშეკრულებით განსაზღვრული მატერიალურად პასუხისმგებელი პირი.

სააგენტოს სპეცმედიკამენტების რეესტრში, ნარკომანიით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში არსებული მარაგების საბოლოო ნაშთი 552,935 ლარით ნაკლებია ბუღალტრულ მონაცემებში აღრიცხულზე, კერძოდ, სხვაობა გამოვლინდა ორი მედიკამენტის ნაწილში.

პასუხისმგებელი პირის განმარტებით, სხვაობა გამოწვეულია პროგრამული ხარვეზის გამო, შედეგად მატერიალური მარაგების რეესტრი სწორად არ ასახავს მედიკამენტების მოძრაობასა და საბოლოო ნაშთს. ასევე აღსანიშნავია, რომ ბუღალტრულ აღრიცხვაში არ არის ასახული აღნიშნული მედიკამენტების 2023 წლის ოქტომბრის, ნოემბრის და დეკემბრის ხარჯვა.

სააგენტოში ინვენტარიზაცია ჩატარდა 2023 წლის 30 სექტემბრის მდგომარეობით, თუმცა ინვენტარიზაციის ვადა გაგრძელებულია და არ არის დასრულებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის თარიღისათვის, შესაბამისად, ინვენტარიზაციის შედეგები არ არის ასახული ფინანსურ ანგარიშგებაში. სააგენტოს განმარტებით, სპეცმედიკამენტების რეესტრში, ნარკომანიით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში არსებულ მარაგების ნაშთებში გამოვლენილი სხვაობა კორექტირდა რეტროსპექტულად. ინფორმაცია გამჟღავნებული იქნება 2024 წლის ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში.

¹³ 160 ერთეული ავტომანქანა (მათ შორის, სასწრაფო სამედიცინო დახმარების მანქანები), 52 ერთეული სამედიცინო საწოლი, 5 ერთეული ჟანგბადის სადგური (ჟანგბადის სასუნთქი აპარატი), 132 ერთეული სამედიცინო კარადა, 22 ერთეული მაცივარი, 16 ერთეული ინსტრუმენტების გადასატანი, კარდიოგრაფები, დეფიბრიატორები, ჟანგბადის კონცენტრატორები, სათვალეები და სხვა სამედიცინო მარაგები, რომელთა სრულად აღრიცხვა შეუძლებელი იყო.

მიზეზი**გავლენა****რეკომენდაცია****კომპონენტები, რომლებზეც****გაიცა რეკომენდაცია****შესასრულებლად**

მარაგების აღრიცხვასა და კონტროლთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები.

შედეგად, ვერ მივიღეთ რწმუნება 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „მატერიალური მარაგების“ ანგარიშზე აღრიცხული 5,242,859 ლარის¹⁴ აქტივების არსებობაზე, სისრულესა და სისწორეზე.

ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენისა და აქტივების ეფექტიანად მართვის მიზნით, ცენტრალურმა აპარტმა უზრუნველყოს ადგილზე დათვალიერების შედეგად გამოვლენილი შეუსაბამოების მიზეზების დადგენა და კანონმდებლობით გათვალისწინებული შესაბამისი ღონისძიებების გატარება. აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით წინა წლების კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში გაიცა რეკომენდაციები, რომლის შესრულების სტატუსებია: მიმდინარე და ნაწილობრივ შესრულებული (იხ. თავი 3). წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა: N4 და N14 რეკომენდაციები. ცენტრალური აპარატი და სააგენტო.

1.3 გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები**აუდიტის მიგნება**

2023 წლის ფინანსურ ანგარიშგებაზე ასახულია 81 კლინიკის მიმართ, ჯამში – 4,824,385 ლარის დებიტორული დავალიანება, რომელიც წარმოშობილია ცენტრალური აპარატის მიერ 2014 წელს გაცემული¹⁵ 20-წლიანი სესხებისაგან. მათი შესწავლით დადგინდა, რომ სამინისტრო სათანადოდ ვერ უზრუნველყოფს სესხის გაცემის პირობების მონიტორინგს, ვინაიდან 23 კლინიკის შემთხვევაში არ დადასტურდა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამედიცინო მომსახურების უწყვეტი განხორციელება ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამებზე დაყრდნობით; ასევე ვერ იქნა წარმოდგენილი გაცემული სესხების კლინიკების მიერ მიზნობრივად ხარჯვის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია. სამინისტროს მიერ აუდიტის ჯგუფის მოთხოვნის შემდეგ კლინიკებთან კომუნიკაციით გამოვლინდა, რომ სამი მათგანი არ ფუნქციონირებს ან/და ლიკვიდირებულია, ხოლო ორმა კლინიკამ წარმოადგინა აუდიტის დასკვნა, ხოლო ორმა კლინიკამ წარმოადგინა აუდიტის დასკვნა, რომელიც ადასტურებს მათ ფუნქციონირებადობას¹⁶, ვინაიდან ვერ დასტურდებოდა ჯანდაცვის პროგრამებში მონაწილეობა, დანარჩენ შემთხვევებში კი არ იყო წარმოდგენილი მტკიცებულებები სამედიცინო მომსახურების უწყვეტი ფუნქციონირების შესახებ. აღნიშნულის საფუძველზე სესხის ხელშეკრულების¹⁷ მიხედვით, სამინისტროს უნდა დაეკისრებინა ერთჯერადი ჯარიმა დაუბრუნებელი სესხის სრული მოცულობის 25%-ის ოდენობით, რაც სამინისტროს მხრიდან არ არის განხორციელებული.

¹⁴ სააგენტო - 1,594,992, ცენტრალური აპარატი - 3,647,867 ლარი.

¹⁵ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 20 თებერვლის N309 განკარგულება „ზოგიერთი სამედიცინო დაწესებულების შეუფერხებელი ფუნქციონირების მიზნით განსახორციელებელი ღონისძიებების შესახებ“.

¹⁶ რომელიც გათვალისწინებულია ხელშეკრულების 3.1.4.2 პუნქტით.

¹⁷ 2.8 პუნქტი, სესხის მიმღების მხრიდან სამედიცინო მომსახურების უწყვეტის ან ხელშეკრულების სხვა პირობების დარღვევის შემთხვევაში, სესხის მიმღებს ეკისრება ერთჯერადი ჯარიმა, დაუბრუნებელი სესხის სრული მოცულობის 25%-ის ოდენობით, რაც თავის მხრივ, არ ათავისუფლებს მას სესხის დაფარვის ვალდებულებისაგან.

	აღნიშნული მიუთითებს სასესიო ხელშეკრულების პირობების არასათანადო მონიტორინგზე, რომელიც იწვევს უზუსტობებს „მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებების“ მუხლში.
მიზეზი	ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების არასათანადო მონიტორინგის არარსებობა.
გავლენა	კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების“ მუხლში არსებული უზუსტობები.
რეკომენდაცია	აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით წინა წლების კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში გაიცა რეკომენდაცია, რომლის შესრულების სტატუსია: ნაწილობრივ შესრულებული (იხ. თავი 3). წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა: რეკომენდაცია N15.
კომპონენტი, რომელზეც გაიცა რეკომენდაცია	ცენტრალური აპარატი.
შესასრულებლად	
აუდიტის მიგნება	2020-2021 წლებში ჰოლდინგს საქართველოს მთავრობის განკარგულებითა და ნასყიდობის ხელშეკრულების ფარგლებში საკუთრებაში გადაეცა 6 სამედიცინო დაწესებულების აქციებისა და შპს-ების 100%-იანი წილი; ასევე აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობიდან ჰოლდინგმა, როგორც მართვის უფლების მიმღებმა, უსასყიდლოდ არსებობის ვადით, მართვის უფლებით მიიღო კიდევ ორი საავადმყოფოს 100%-იანი წილი. 2023 წელს ჰოლდინგმა დაარსა შპს „რუხის რესპუბლიკური საავადმყოფო“. აღრიცხვის ინსტრუქციის მიხედვით, საჯარო სექტორის კომერციულ ერთეულებში არსებული წილების ასახვისათვის გამოიყენება კაპიტალ-მეთოდი, რაც ჰოლდინგში განხორციელებული არ არის. აღრიცხვის ინსტრუქციის მიხედვით, განსაზღვრულია სსბასს-ის სავალდებულო მოთხოვნების გამოყენებიდან გადახრის საფუძვლები, თუმცა იმ შემთხვევაში, თუ შეუძლებელია სავალდებულო მოთხოვნის შესრულება, ერთეულმა აღნიშნული ფაქტი უნდა გაითვალისწინოს სააღრიცხვო პოლიტიკის შემუშავებისას და გაამჟღავნოს ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში, შესაბამისი გადახვევის მიზეზის ახსნით. სამინისტროში არ არის შემუშავებული აღრიცხვის ინსტრუქციის შესაბამისი ერთიანი სააღრიცხვო პოლიტიკა, რომელშიც ახსნილი იქნებოდა სტანდარტის მოთხოვნებიდან გადახრის მიზეზები; ასევე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში სახელმწიფო საწარმოებში არსებული ინვესტიციების აღრიცხვაზე დაშვებულია სტანდარტებით გათვალისწინებული სავალდებულო მოთხოვნებიდან გამონაკლისი/გადახრა, რომელიც სათანადოდ არ არის დასაბუთებული.
მიზეზი	აღრიცხვის არასათანადო პრაქტიკა, სტანდარტის მოთხოვნების შეუსრულებლობა.
გავლენა	კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების“ მუხლში არსებული უზუსტობები.
რეკომენდაცია	აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით სამინისტროს წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში გაიცა რეკომენდაცია, რომლის შესრულების სტატუსია: ნაწილობრივ შესრულებული (იხ. თავი 3). წინა

პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა: რეკომენდაცია N1.

კომპონენტი, რომელზეც გაიცა რეკომენდაცია
შესასრულებლად
ჰოლდინგი.

1.4 ძირითადი და არამატერიალური აქტივები

აუდიტის მიგნება

საგანგებო სიტუაციების ცენტრის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღრიცხულია 308,459 ლარის ღირებულების 12 ერთეული არასაცხოვრებელი შენობა და 93,302 ლარის ღირებულების 3 მიწის ნაკვეთი, ჯამში – 10,589 კვ/მ, რომელსაც ორგანიზაცია არ იყენებს საკუთარი მიზნებისათვის. ასევე ბალანსზე ირიცხება 167,434 ლარის ღირებულების მიწის ნაკვეთი და მასზე დამაგრებული შენობა-ნაგებობები, რომლებზეც არ არის გამიჯნული შენობისა და მიწის ნაკვეთის ღირებულება.

ცენტრსა და საგანგებო სიტუაციების ცენტრში აქტივების ინვენტარიზაციის დროს არ არის გადასინჯული ძირითადი აქტივების, ხოლო **სოციალურ სააგენტოში** – არამატერიალური აქტივების სასარგებლო მომსახურების ვადები. **ცენტრალურ აპარატში** 2023 წელს ძირითადი და არამატერიალური აქტივების ინვენტარიზაცია არ არის ჩატარებული, არ გადასინჯულა ძირითადი და არამატერიალური აქტივების სასარგებლო მომსახურების ვადები. ასევე არ არის დასაბუთებული არამატერიალურ აქტივებზე მინიჭებული სასიცოცხლო მომსახურების ვადების განსაზღვრის საკითხი¹⁸ და ყველა აქტივის მიხედვით დარიცხულია ამორტიზაციის 10%-იანი განაკვეთი.

ცენტრალურ აპარატში აუდიტის ჯგუფის მიერ ჩატარებული შერჩევითი ადგილზე დათვალიერების შედეგად გამოვლინდა, რომ აქტივებისათვის არ არის გახსნილი საინვენტარო ბარათები და ბუღალტრული მონაცემებით აქტივებს არ აქვს საინვენტარო ნომრები. მატერიალური უზრუნველყოფის და ლოჯისტიკის სამმართველოს მიერ აქტივებზე ფიზიკურად მიმაგრებულია საინვენტარო ნომრები, თუმცა საბუღალტრო მონაცემები და ფიზიკურად მიმაგრებული საინვენტარო ნომრები არ არის თანხვედრაში ერთმანეთთან. იმის გათვალისწინებით, რომ ბუღალტრული აღრიცხვის მონაცემებში ფიქსირდება მსგავსი დასახელებისა და მახასიათებლების ისეთი აქტივები, რომელთა შესყიდვის დრო, ფასი განსხვავებულია და მათი ფიზიკური ადგილმდებარეობის დადგენა ვერ ხერხდება, აუდიტის ჯგუფმა ვერ დააიდენტიფიცირა 671 ერთეული – 2,000,923 ლარის საბალანსო ღირებულების ძირითადი აქტივები.

საგანგებო სიტუაციების ცენტრის, ცენტრალური აპარატისა და ცენტრის ბალანსზე აღრიცხული აქტივებიდან, 2023 წელს სრულად ამორტიზებულ იქნა 17,772,197 ლარის¹⁹ ისტორიული ღირებულების ძირითადი და არამატერიალური აქტივები. სბასს 17-ისა და სბასს 31-ის²⁰ შესაბამისად, აქტივის ნარჩენი ღირებულება და სასარგებლო მომსახურების ვადა ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს უნდა გადაისინჯოს და თუ მოსალოდნელი შედეგები წინა

¹⁸ სსბასს 21, მუხლი 26 და სსბასს 26, მუხლი 25.

¹⁹ მათ შორის: ცენტრალური აპარატის აქტივები - 12,724,220 ლარი, ცენტრი - 4,456,057 და საგანგებო სიტუაციების ცენტრი - 591,920.

²⁰ სსბასს 17, მუხლი 67 და სსბასს 11, მუხლი 103.

	შეფასებებისაგან განსხვავდება, ცვლილებები უნდა აისახოს როგორც სააღრიცხვო შეფასების ცვლილება, ²¹ რაც არ არის განხორციელებული.
მიზეზი	კონტროლის სისუსტე, აღრიცხვის არასათანადო პრაქტიკა.
გავლენა	შედეგად, ვერ მივიღეთ რწმუნება 2,000,923 ლარის საბალანსო ღირებულების „ძირითადი აქტივების“ საბოლოო ნაშთის არსებობასა და სისწორეზე.
რეკომენდაცია	აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით სამინისტროს წინა წლების კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში გაიცა რეკომენდაციები, რომელთა შესრულების სტატუსებია: მიმდინარე (იხ. თავი 3). წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა: N8 და N9 რეკომენდაციები.
კომპონენტები, რომლებზეც გაიცა რეკომენდაცია შესასრულებლად	საგანგებო სიტუაციების ცენტრი, ცენტრალური აპარატი და ცენტრი.

1.5 სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივები

აუდიტის მიგნება	ცენტრალური აპარატის „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ საბოლოო ნაშთში ასახულია:
	• დაუმთავრებელი აქტივების ანგარიშზე 2010-2013 წლებში შესყიდული 1,724,970 ლარის ღირებულების სამშენებლო სამუშაოების პროექტები, რომლებიც პასუხისმგებელი პირის განმარტებით, არ არის იდენტიფიცირებადი და ინვენტარიზაციის გარეშე ვერ ხორციელდება პროექტის შემდგომი გამოყენების საკითხის განხილვა. აღრიცხვის ინსტრუქციის მიხედვით,²² სტანდარტში მოცემულია ინფორმაცია გაუფასურების ინდიკატორების შესახებ, ორგანიზაციას 2023 წელს არ განუხილავს გაუფასურების ინდიკატორების არსებობის საკითხი. შესაბამისად, ვერ მივიღეთ რწმუნება, დაკმაყოფილებულია თუ არა მათი აქტივად აღიარების კრიტერიუმები.²³ • დევნილთა საცხოვრებელი სახლის საერთო სარგებლობის (დერეფანი, კიბის უჯრედი) ფართი, ღირებულებით – 276,944 ლარი, რომელსაც სამინისტრო ფაქტობრივად არ ფლობს და საკუთრების უფლება საჯარო რეესტრში რეგისტრირებულია როგორც დევნილთა ოჯახებზე, ისე სახელმწიფოზე; არ იმიჯნება საკუთრების უფლება ფიზიკურ პირსა და სახელმწიფოს შორის.
მიზეზი	ინვენტარიზაციის არასრულყოფილად განხორციელება; აქტივების არასათანადო კონტროლი; სტანდარტის მოთხოვნების შეუსრულებლობა.
გავლენა	შედეგად, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, ვერ მივიღეთ რწმუნება 2,001,914 ლარის „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ არსებობასა და სისწორეზე.

²¹ სსბასს 3 - სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები.

²² სბასს 21, მუხლი 27 და სბასს 26, მუხლი 25.

²³ სსბასს 1, მუხლი 7.

რეკომენდაცია

აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით სამინისტროს წინა წლების კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში გაიცა რეკომენდაცია, რომლის შესრულების სტატუსებია: მიმდინარე და ნაწილობრივ შესრულებული (იხ. თავი 3). წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა; N5, N6 და N7 რეკომენდაციები.

**კომპონენტები, რომლებზეც
გაიცა რეკომენდაცია
შესასრულებლად**

ცენტრალური აპარატი და დევნილთა სააგენტო.

1.6 განმარტებითი შენიშვნები**აუდიტის მიგნება**

სამინისტროს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის გამჟღავნებული ინფორმაცია განმარტებითი შენიშვნების შესახებ.²⁴ არ არის წარმოდგენილი აღრიცხვის ინსტრუქციით გათვალისწინებული სსბასს-ის შესაბამისად განსაზღვრული ინფორმაცია, კერძოდ:

სსბასს 20-ის მოთხოვნათა – „დაკავშირებულ მხარეთა შესახებ განმარტებითი შენიშვნების“ შესაბამისად.

განმარტებით შენიშვნებში არ არის მოცემული დეტალური ინფორმაცია დაკავშირებულ მხარეებთან განხორციელებული ოპერაციების შესახებ და არ არის წარმოდგენილი სტანდარტით მოთხოვნილი სხვა ინფორმაცია.²⁵

ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის პრინციპიდან გამომდინარე,²⁶ მიზანშეწონილია ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში სასამართლო დავების შესახებ ინფორმაციის წარმოდგენა ან, საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამის მუხლში აღრიცხვა.²⁷ სამინისტროში არ არის შემუშავებული პოლიტიკა სასამართლო დავებთან დაკავშირებით, არ ხდება მათი მოსალოდნელი შედეგების შეფასება და ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის მუხლებზე ასახვა. საანგარიშო წელს წარდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებსა და საცნობარო ანგარიშებზე არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია სასამართლოში წარმოებული საქმეების შესახებ, ასევე მათი პირობით აქტივებსა და პირობით ვალდებულებებზე აღრიცხვის საკითხები, კერძოდ:

- **ცენტრალური აპარატის** მიერ წარდგენილი საცნობარო მუხლები სრულყოფილად არ ასახავს ინფორმაციას მიმდინარე სასამართლო დავების შესახებ. პასუხისმგებელი პირის განმარტებით, აღრიცხვის აღნიშნული ნაკლოვანება გამოწვეულია იმით, რომ საქმეები ეფუძნება შეფასებებს, რომლებიც მოითხოვს შესაბამის კომპეტენციას და ამასთან ერთად, ორგანიზაციამ ზოგიერთ საქმესთან დაკავშირებით ვერ შეძლო თანხების ზუსტი ოდენობის იდენტიფიცირება.
- **სააგენტოს** მიერ კონტროლისა და რევიზიის აქტების შემთხვევაში, სამედიცინო დაწესებულების მხრიდან აქტის/გადაწყვეტილების გასაჩივრებისას, მოთხოვნა რჩება საბალანსო ანგარიშზე სასამართლოს

²⁴ ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის წესის ინსტრუქცია, მუხლი 17.

²⁵ სსბასს 20, 27-ე - 41-ე მუხლები.

²⁶ სსბასს 1, მუხლი 27.

²⁷ სსბასს 19.

საბოლოო გადაწყვეტილებამდე; თუ სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებით მოხდა დაკისრებული სანქციის გაუქმება ან შემცირება, შესაბამისი აქტი ბალანსიდან ჩამოიწერება, როგორც აქტივების ფლობიდან წარმოქმნილი ზარალი.

სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში ჯანდაცვის პროგრამების მიხედვით გაწეული ის მომსახურებები, რომლებზედაც ანგარიშგების თარიღის შემდეგ, მაგრამ მის წარდგენამდე დაზუსტდა და გაფორმდა საბოლოო მიღება-ჩაბარების აქტები, აღიარებულია „ვალდებულებების“ მუხლით, ხოლო იმ სამედიცინო მომსახურების საფუძველზე წარმოშობილი თანხები, რომელთა შესახებ ელექტრონული ანგარიშგების მოდულში არსებობდა ინფორმაცია – სამედიცინო დაწესებულებების მიერ მოთხოვნილი თანხების შესახებ, მაგრამ ჯერ არ იყო დასრულებული წარმოდგენილი დოკუმენტაციის ინსპექტირების პროცესი, აღრიცხული იყო ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში „მიმდინარე ანარიცხების“ მუხლით.

მიუხედავად ზემოაღნიშნული გარემოებისა, 2023 წელს სააგენტოს მიერ მიმდინარე პერიოდის ხარჯებში, კერძოდ, „სამედიცინო ხარჯებში“ აღიარებულია სამედიცინო დაწესებულებების მიერ 2022 წელს შესრულებული 1,235,386 ლარის სამუშაოს ღირებულება, რომელიც არ იყო აღიარებული წინა წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში არც „სამედიცინო ხარჯების“ და არც „მიმდინარე ანარიცხების“ მუხლებზე.

შესაბამისად, 2023 წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხული ხარჯი მოიცავს გასული, 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში გაწეული მომსახურებით წარმოშობილი ხარჯების ნაწილსაც, რის შესახებ ინფორმაცია არ არის გამჟღავნებული განმარტებით შენიშვნებში.

მიზეზი

არასრულყოფილი კონტროლი; ერთიანი სააღრიცხვო პოლიტიკის არარსებობა; არათანმიმდევრული და არასწორი სააღრიცხვო პრაქტიკა.

გავლენა

ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლები არ არიან უზრუნველყოფილი ყველა საჭირო ინფორმაციით; ასევე: ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მოთხოვნების და ვალდებულებების, პირობითი აქტივებისა და პირობითი ვალდებულებების არასამართლიანი წარდგენა.

რეკომენდაცია

აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით წინა წლებში კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში გაიცა რეკომენდაცია, რომლის შესრულების სტატუსია: ნაწილობრივ შესრულებული (იხ. თავი 3). წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა: რეკომენდაცია N11.

კომპონენტები, რომლებზეც გაიცა რეკომენდაცია შესასრულებლად

სამინისტრო, ცენტრალური აპარატი და სააგენტო.

1.7 სააღრიცხვო პოლიტიკა

აუდიტის მიგნება

2023 წლის ბოლოს სამინისტროში შემუშავებულია, თუმცა დამტკიცებული და დანერგილი არ არის ერთიანი სააღრიცხვო პოლიტიკა აღრიცხვის ინსტრუქციის²⁸ შესაბამისად, რომლის შემუშავება, დანერგვა და გამოყენება

²⁸ აღრიცხვის ინსტრუქცია, მუხლი 5, „ა“ ქვეპუნქტი.

ორგანიზაციაში აღრიცხვის თანმიმდევრულობის ერთ-ერთი მთავარი წინაპირობაა.

სააღრიცხვო პოლიტიკა შესაძლებელია მოიცავდეს ინსტრუქციებსა და წესებს შემდეგი საკითხების აღრიცხვის შესახებ: სასამართლოში გასაჩივრებული საქმეების მიხედვით წარმოშობილი მოთხოვნები/ვალდებულებები, პირგასამტეხლოები, მოძველებული მატერიალური ფასეულობები, სანქციებიდან და ჯარიმებიდან მიღებული შემოსავლები და ასევე სამინისტროს საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე სხვა საკითხები.

სააღრიცხვო პოლიტიკის არარსებობით არის გამოწვეული დაქვემდებარებულ ორგანიზაციებში რიგ შემთხვევებში ერთსა და იმავე მუხლებთან მიმართებით აღიარების სხვადასხვა მეთოდის/პრინციპის გამოყენება (მაგალითად, სოციალური სააგენტო სასამართლოში წარმოებული საქმეების მიხედვით მოთხოვნებს აღიარებს „დებიტორული დავალიანებების“ საბალანსო მუხლში, ხოლო ზოგიერთი დაქვემდებარებული ორგანიზაცია საცნობარო ანგარიშზე – „პირობით აქტივად“ და სხვ.).

სამინისტროს კონსოლიდირებული ერთეულებიდან რამდენიმეს აქვს ინსტრუქციის შესაბამისად შემუშავებული და დამტკიცებული სააღრიცხვო პოლიტიკა. 2021 წელს სააგენტოს შემუშავებული აქვს „სააგენტოს მნიშვნელოვანი ოპერაციების სააღრიცხვო მიდგომების და პოლიტიკების“ დოკუმენტი, რომლის გათვალისწინებით იდენტიფიცირებულია არსებითი ხასიათის პრობლემური საკითხები, თუმცა 2023 წლის ბოლოს არ არის დამტკიცებული. ამასთანავე, კონკრეტულ გარემოებათა და სააგენტოს ფინანსურ მონაცემებზე გავლენის ანალიზის შედეგად, შემუშავდა რეკომენდაციები, რომლებიც იძლევა მითითებებს ეკონომიკური მოვლენის სწორად და სრულად აღრიცხვისათვის, რათა ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული მონაცემები იყოს სამართლიანი და უტყუარი.

მიზეზი

არასრულყოფილი კონტროლი; ერთიანი სააღრიცხვო პოლიტიკის არარსებობა; არათანმიმდევრული და არასწორი სააღრიცხვო პრაქტიკა.

გავლენა

ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლები არ არიან უზრუნველყოფილი ყველა საჭირო ინფორმაციით; ასევე: ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მოთხოვნების და ვალდებულებების, პირობითი აქტივებისა და პირობითი ვალდებულებების არასამართლიანი წარდგენა.

რეკომენდაცია

აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით წინა წლებში კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში გაიცა რეკომენდაცია, რომლის შესრულების სტატუსია: ნაწილობრივ შესრულებული (იხ. თავი 3). წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა: რეკომენდაცია N12.

კომპონენტი, რომელზეც გაიცა

სამინისტრო.

რეკომენდაცია

შესასრულებლად

1.8 ფინანსური ანგარიშგება

აუდიტის მიგნება

ჰოლდინგის მიერ წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება უტყუარად და სამართლიანად არ ასახავს მის ფინანსურ მდგომარეობას, რადგან ყველა განხორციელებული ოპერაცია ბუღალტრულ აღრიცხვაში არ არის სრულად ასახული. აუდიტის ფარგლებში გამოვლენილია შემდეგი ნაკლოვანებები:

- არ არის უზრუნველყოფილი ერთეულის მიერ განხორციელებული ყველა ეკონომიკური მოვლენის ბუღალტრულ ანგარიშებზე ასახვის სისრულე და შიდა კონტროლი.²⁹
- აუდიტის პროცესში შერჩეულ დებიტორებთან და კრედიტორებთან, გარე დადასტურების მიზნით გაგზავნილი დასტურის წერილების პასუხის მიხედვით, გამოვლინდა სხვაობები დებიტორული და კრედიტორული დავალიანებების ფაქტობრივ და არსებულ სააღრიცხვო მონაცემებს შორის.
- არ არის აღრიცხული „სოფლის ექიმის“ სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში მატერიალური მარაგების მიღება-გაცემის ოპერაციები.
- აუდიტის ჯგუფს ვერ წარმოუდგინეს ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ძირითადი საშუალებებისა და მატერიალური მარაგების რეესტრი, ასევე – ვერც მიმდინარე წლის აქტივებისა და მარაგების მოძრაობის შესახებ ინფორმაცია.

მიზეზი

აღრიცხვის არასათანადო პრაქტიკა და კონტროლის ნაკლოვანება.

გავლენა

შედეგად, ჩვენ ვერ მოვიპოვეთ რწმუნება 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჰოლდინგის წარდგენილ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული თანხების არსებობაზე, წარმოშობაზე, სისრულესა და სისწორეზე.

რეკომენდაცია

აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით წინა წლებში კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში გაიცა რეკომენდაცია, რომლის შესრულების სტატუსია: მიმდინარე (იხ. თავი 3). წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა: რეკომენდაცია N16.

კომპონენტი, რომელზეც გაიცა

რეკომენდაცია

ჰოლდინგი.

შესასრულებლად

²⁹ აღრიცხვის ინსტრუქცია, მუხლი 5, პუნქტი 3.

2. ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული კორექტირებები

2.1 მოთხოვნები

აუდიტის მიგნება

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის აღრიცხული რეგულირების სააგენტოს მიერ 2023 წელს ჯანდაცვის პროგრამების გეგმური და არაგეგმური რევიზიისა და კონტროლის აქტების შესაბამისად დაკისრებული სამედიცინო დაწესებულების მიერ უკან დასაბრუნებელი 4,413,553 ლარი და ფინანსური ჯარიმა – 293,734 ლარი.

კომპონენტები, სადაც გამოვლინდა დარღვევა

სააგენტო და რეგულირების სააგენტო.

2.2 ძირითადი აქტივები

აუდიტის მიგნება

ცენტრის ფინანსურ ანგარიშგებაში ძირითადი აქტივების დაგროვილი ცვეთა 327,491 ლარით გაზრდილად არის წარმოდგენილი, შესაბამისად, იმავე თანხით შემცირებულია 2023 წლის ბოლოს ძირითადი აქტივების საბალანსო ღირებულება.

კომპონენტები, სადაც გამოვლინდა დარღვევა

ცენტრი.

3. წინა პერიოდში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა

რეკომენდაცია N1	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, მიზანშეწონილია შემუშავდეს სახელმწიფო კომპანიებში არსებული წილების აღრიცხვის პოლიტიკა. კერძოდ, სამინისტრომ განიხილოს სახელმწიფო კომპანიებში არსებული წილების ერთჯერადად სამართლიანი ღირებულებით შეფასების საკითხი ან საიმედო ინფორმაციის არსებობის შემთხვევაში, სახელმწიფო კომპანიებში წილობრივი ინსტრუმენტების საბოლოო ნაშთი დააკორექტიროს წინა წლებში არსებული თანხობრივი და წილობრივი შენატანებით და გაითვალისწინოს კაპიტალ-მეთოდის მოთხოვნები.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	ნაწილობრივ შესრულებული.
რეკომენდაცია N2	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენისა და საბიუჯეტო სახსრების რაციონალური ხარჯვის მიზნებიდან გამომდინარე, განხორციელდეს ჩართული მხარეების უფლება-მოვალეობების და პასუხისმგებლობების გამიჯვნა და გაძლიერდეს შეთანხმებული პირობების შესრულებაზე კონტროლი.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	მიმდინარე.
რეკომენდაცია N3	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, აუცილებელია შეიქმნას სამუშაო ჯგუფი, რომელიც უზრუნველყოფს ცენტრალური აპარატის, ცენტრისა და სააგენტოს ბალანსზე აღრიცხული მოთხოვნების და ვალდებულებების ინვენტარიზაციის, ურთიერთშედარების აქტების გაფორმების, მათი რეალობის, ხანდაზმულობის, ამოღების ალბათობის შესწავლას და შესაბამისი ღონისძიებების გატარებას, მოქმედი კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესაბამისად.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	ნაწილობრივ შესრულებული.
რეკომენდაცია N4	შემუშავდეს ისეთი კონტროლის მექანიზმი, რომელიც უზრუნველყოფს მატერიალური მარაგების სათანადო აღრიცხვას, რაც ასევე მინიმუმამდე შეამცირებს შეცდომების რისკს.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	მიმდინარე.
რეკომენდაცია N5	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენისა და კონტროლის გარემოს გაუმჯობესების მიზნით, ორგანიზაციებმა კანონმდებლობით გათვალისწინებული ვადებით შექმნან საინვენტარიზაციო კომისიები, უზრუნველყონ აქტივების ფაქტობრივი ნაშთების შემოწმება და ინვენტარიზაციის შედეგების ასახვა შესაბამისი წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში. შეფასდეს, რამდენად აკმაყოფილებს აღნიშნული აქტივები აქტივებად აღიარების კრიტერიუმებს; ასევე შემუშავდეს კონტროლის ისეთი მექანიზმი, რომელიც უზრუნველყოფს სხვა ერთეულებზე გადასაცემად მიღებული აქტივების საბუღალტრო რეგისტრებში სრულ, დროულ და ზუსტ ასახვას.

რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	მიმდინარე.
რეკომენდაცია N6	დევნილთა სააგენტოში, სააგენტოსა და ცენტრალურ აპარატში ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, აუცილებელია შეიქმნას სამუშაო ჯგუფი, რომელიც უზრუნველყოფს ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხული აქტივების ინვენტარიზაციას და შესწავლას, რამდენად აკმაყოფილებს მოცემული აქტივები აღიარების კრიტერიუმებს.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	ნაწილობრივ შესრულებული.
რეკომენდაცია N7	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, დევნილთა სააგენტომ და ცენტრალურმა აპარატმა შეიმუშაონ ისეთი კონტროლის მექანიზმები, რომლებიც უზრუნველყოფს მხარეთა შორის ეფექტიან კომუნიკაციას და პირველადი დოკუმენტაციის და სხვა მნიშვნელოვანი ინფორმაციის დროულ მიმოცვლას.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	ნაწილობრივ შესრულებული.
რეკომენდაცია N8	ფინანსურ ანგარიშგებაში გრძელვადიანი აქტივების შესაბამისი მუხლების აღრიცხვის სიზუსტისა და სისრულის უზრუნველყოფის მიზნით, განხორციელდეს ფაქტობრივ მფლობელობაში ღირებულების გარეშე არსებული აქტივების და ასევე იმ ამორტიზებული აქტივების, რომლებიც აკმაყოფილებენ აღიარების კრიტერიუმებს, შეფასება და აღრიცხვა.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	მიმდინარე.
რეკომენდაცია N9	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, ორგანიზაციებმა არამატერიალური აქტივები დააკლასიფიცირონ როგორც განსაზღვრული და განუსაზღვრელი მომსახურების ვადების მქონე აქტივები და განუსაზღვრელი სასიცოცხლო მომსახურების ვადის მქონე აქტივებზე ყოველწლიურად ჩაატარონ გაუფასურების ტესტირება. ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, აუცილებელია შეიქმნას სამუშაო ჯგუფი, რომელიც უზრუნველყოფს ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხული აქტივების ინვენტარიზაციას და შესწავლას, რამდენად აკმაყოფილებს მოცემული აქტივები აღიარების კრიტერიუმებს.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	მიმდინარე.
რეკომენდაცია N10	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, ორგანიზაციებმა არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლების სახით თითოეული ხელშეკრულების პირობების საფუძვლიანი ანალიზის შედეგად, მათი ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვა განახორციელონ სსბასს-ების მითითებებით დარიცხვის მეთოდის შესაბამისად; სამინისტრომ შეიმუშაოს შემოსავლების, მათ შორის, ჯარიმების ერთიანი სააღრიცხვო პოლიტიკა.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	შესრულებული.

რეკომენდაცია N11 რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, მნიშვნელოვანია შემუშავდეს პოლიტიკა სასამართლო დავებთან დაკავშირებით, ჩამოყალიბდეს დროული და ფორმალიზებული კომუნიკაცია საფინანსო და იურიდიულ სამსახურებს შორის, შეფასდეს სასამართლო დავების მოსალოდნელი შედეგები და, შესაბამისად, აისახოს ფინანსურ ანგარიშგებაში მოთხოვნები, ვალდებულებები, პირობითი აქტივები და პირობითი ვალდებულებები. ნაწილობრივ შესრულებული.
რეკომენდაცია N12 რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად წარდგენის მიზნით, მნიშვნელოვანია სამინისტროში შემავალმა საბალანსო ერთეულებმა ცენტრალურ აპარატთან კოორდინაციით შეიმუშაონ და დანერგონ ისეთი სააღრიცხვო პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც ხელს შეუწყობს ფინანსურ ანგარიშგებაში არასწორი ინფორმაციის ასახვასთან, ინფორმაციის გამოტოვებასთან დაკავშირებული რისკისა და განსხვავებული სააღრიცხვო მიდგომების შედეგად გამოწვეული უზუსტობების მინიმუმამდე შემცირებას; ასევე – მომხმარებლისათვის მნიშვნელოვანი ინფორმაციის გამჟღავნებას. ნაწილობრივ შესრულებული.
რეკომენდაცია N13 რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, განხორციელდეს რეფერალური მომსახურების პროგრამის ფარგლებში წარმოშობილი მოთხოვნების სრული და დეტალური ინვენტარიზაცია, ასევე განხორციელდეს კომუნიკაცია შესაბამის სამედიცინო დაწესებულებებთან და ბენიფიციართან (ან მის წარმომადგენელთან) ხარჯის გაწევის დამადასტურებელი დოკუმენტაციის მისაღებად. აღნიშნული ინვენტარიზაციის და მის საფუძველზე მოთხოვნების რეალობის (ამოღების) შეფასების შედეგები ასახულ იქნეს მომდევნო პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებაში. ნაწილობრივ შესრულებული.
რეკომენდაცია N14 რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენისა და კონტროლის გარემოს გაუმჯობესების მიზნით, ორგანიზაციებმა კანონმდებლობით გათვალისწინებული ვადებით შექმნან საინვენტარიზაციო კომისიები, უზრუნველყონ აქტივების ფაქტობრივი ნაშთების შემოწმება და ინვენტარიზაციის შედეგების ასახვა შესაბამისი წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში. შეფასდეს, რამდენად აკმაყოფილებს აღნიშნული აქტივები აქტივებად აღიარების კრიტერიუმებს. ნაწილობრივ შესრულებული.
რეკომენდაცია N15	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, აუცილებელია შეიქმნას სამუშაო ჯგუფი, რომელიც უზრუნველყოფს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების მონიტორინგის წესის შემუშავებასა და განხორციელებას.

რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	ნაწილობრივ შესრულებული.
რეკომენდაცია N16	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, ხელმძღვანელობამ შეარჩიოს და დანერგოს აღრიცხვის ისეთი სისტემა, სადაც უზრუნველყოფილი იქნება განხორციელებული ოპერაციების საბუღალტრო რეგისტრებში სრულად და დროულად ასახვა.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	მიმდინარე.
რეკომენდაცია N17	დევილთა სააგენტოს და ცენტრალური აპარატის ხელმძღვანელობამ უზრუნველყოს აქტივების შესახებ სრული ინფორმაციის მოძიება (საკადასტრო კოდი, დამადასტურებელი დოკუმენტაცია და საკუთრების უფლების შესახებ ინფორმაცია), განახორციელოს ქონების სრული და ანალიზური აღრიცხვა შესაბამისი ფართების და ღირებულების მიხედვით, აღნიშნულის შეუძლებლობის შემთხვევაში კი, საკითხი განმარტოს ახსნა-განმარტებით შენიშვნებში.
რეკომენდაციის შესრულების სტატუსი	შესრულებული.

საკონტაქტო ინფორმაცია

**გაცემული
რეკომენდაციების
შესრულების
მონიტორინგის
პროცესზე
პასუხისმგებელი
პირი**

თამარ ბაბუნაშვილი

ელფოსტის მისამართი: tbabunashvili@sao.ge

**სახელმწიფო
აუდიტის სამსახურის
რეკომენდაციების
შესრულების
მონიტორინგის
სისტემა**

<https://aris.sao.ge/>

**ვებგვერდი და
სოციალური მედია**

<https://www.sao.ge/>

<https://www.budgetmonitor.ge/ka>

<http://www.blog.sao.ge/>

<http://www.sai.ge/main/>

<https://www.linkedin.com/company/stateauditoffice/>

<https://www.youtube.com/user/saogeorgia>

<https://www.facebook.com/www.sao.ge>

ცხელი ხაზი

(+995 32) 243 81 81

ელფოსტის მისამართი

sao@sao.ge

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
ქ.თბილისი, 0144, წმ. ქეთევან დედოფლის გამზირი N96
+995 32 243 84 38

SAO.GE